

SENJA KOMMUNE

Søknad om besøksbidrag

Senja kommune

Plan for bruk av inntektene fra overnattingsavgiften

Vedtatt av Senja kommunestyre 12.11.2026

Innhold

Nåværende utgifter til turisme i Senja kommune 3
Forventede inntekter fra besøksbidrag 5
Plan for bruken av inntektene fra overnattingsavgift 7
Prioritering 1: Tilrettelegging – infrastruktur 12
Prioritering av investeringer: knutepunkter 14
Utarbeide standard for arkitektonisk utforming av bygg, anlegg og skilt 19
Prioritering 2: Styring av trafikk – informasjon og kommunikasjon 21
Prioritering 3: Redusering og forebyggelse av slitasje og forsøpling 25
Senja parkvesen 26
Handlingsplan 35
Begrunnelse for hvorfor innføringen av avgiften og bruken av inntektene er i tråd med formålet i 1-1 37
Forvaltningsmodell 40
Involvering av berørt næringsliv 41
Vurdering av om kommunen kan samarbeide med andre kommuner 43

Denne planen utgjør Senja kommunes plan for bruk av inntektene fra besøksbidrag etter § 2-2 i lov om besøksbidrag og inngår som en del av grunnlaget for innføring av overnattingsavgift i Senja kommune.

Planen er politisk vedtatt i Senja kommunestyre 12.11.2026 og oversendes til Nærings- og fiskeridepartementet for godkjenning.

Beskrivelse av reiselivsnæringen i kommunen og utfordringene knyttet til mange besøkende vedlegges i separat dokument.

Senja kommunestyre behandler i desember 2026 lokal forskrift om overnattingsavgift.

Nåværende utgifter til turisme i Senja kommune

Drift		
Utgifter	Kommentarer	Utgift, 2025
Besøksforvalter	1 årsverk + personalutgifter	**700 000 kr**
Containertømming, avfall	Avfallshåndtering på utfartsplasser. Innebærer ikke private hjem og hytter	**590 000 kr**
Containertømming, slam		**168 000 kr**
Eksterne driftere	Lag og foreninger. Oppjusteres i 2026	**263 000 kr**
Leie av driftsmidler	Midlertidige toaletter, sommersesong	**31 000 kr**
Vedlikehold		**89 000 kr**
Rengjøringsmateriell og annet forbruksmateriell		**105 000 kr**
Leie av lokaler, grunn mm	Bl.a. til parkeringsplass	**50 000 kr**
Skilting		**6 000 kr**
Utgifter til parkeringsplasser	På 4 utfartsplasser	*Mangler*
I alt		**2 002 000 kr**
Utvikling		
Utgifter	Kommentarer	Utgift, 2025
Kjøp av tjenester fra Visit Senja region	Herunder re-merking som bærekraftig reisemål	**1 450 000 kr**
Senja kommune næringsfond	Tildeling til reiselivs-relatert næringsutvikling 2025	**455 000 kr**
Næringsrådgiver	Estimert 25% av stilling. Gjennomsnitlig kommunal rådgiver-lønn (ks.no)	**180 000 kr**
Kontingenter	Norges Nasjonalparkkommuner	**30 000 kr**
I alt		**2 115 000 kr**
Samlet		
I alt	Samlet utgifter, drift og utvikling	**4 117 000 kr**

Forventede inntekter fra besøksbidrag

Det finnes ikke statistikk for overnattingsbedrifters losjiomsetting per kommune. Data offentliggjort av Nærings- og fiskeridepartementet om losjiomsetting per kommune i perioden januar til september 2024 er brukt til å estimere inntektene fra besøksbidrag (Nærings- og fiskeridepartementet 2024).

Estimater for inntekter fra besøksbidrag er basert losjiomsetting for hoteller og privat utleie samt overnattingsstatistikker for campingplasser og vandrerhjem. Alternativt kan estimat for inntekter fra besøksbidrag baseres på overnattingsstatistikker fra SSB og gjennomsnittlig pris per overnatting. Se vedlegg for alternativt estimat.

Inntekter, innledende beregninger
Basert på vedlegg 1A, 2A og 3A fra høringsnotat om forslag til lov om besøksbidrag (Nærings- og fiskeridepartementet 2024) og gjennomsnittspriser på overnatting.

Inntekter, Besøksbidrag		Forventet overnattings-avgift
Hotellovernattinger	Losjiomsetting 2024: **34 300 000 kr** 34 300 000 kr * 3%	**1 029 000 kr**
Private utleieobjekter	Losjiomsetting 2023: **20 412 189 kr** 20 412 189 kr * 3%	**612 366 kr**
Campingplasser, hyttegrender og vandrerhjem	Antall registrerte overnattinger campingplasser, hyttegrender og vandrerhjem 2024: **103 714** Justert beregning antall overnattinger i campinghytter (30 % av 103 714): **31 114** Estimert omsetning (gjennomsnittspris 1000 kr per natt): **31 114 000 kroner** (eks. Mva) 31 114 000 kr * 3%	**933 420 kr**
I alt		**2 574 786 kr**

Forventet inntekter fra besøksbidrag (2025)	Overnattingstallene og losjiomsetting er for januar-september 2024. Det legges 10% til for de resterende 3 måneder, da de ikke er høysesong. Utregning er basert på tall fra 2023 og 2024. Overnattingstallet i Senja steg mellom 2024 og 2025 med 8,8% (2 574 786 kr + 2 574 786 * 10%) * 8,8%	**3 081 504 kr**
Andre inntekter i besøksforvaltingen	Inntekter fra betalingsparkering på 4 utfartsplasser, 2025	**566 000 kr**

Senja kommune forventer en inntekt fra besøksbidrag på 3 millioner kroner i året.

Dette er et estimat basert på tall fra 2023 og 2024 og det kan derfor forventes at den reelle inntekten er endret. Hvis besøksbidrag innføres i Senja kommune, må vi følge den reelle inntekt tett og justere planene deretter.

I tillegg til besøksbidrag, har Senja kommune inntekt fra parkering på utfartsplasser jf friluftsloven §15. Inntekten var i 2025 på 566 000 kr. Denne forventes å øke de kommende år med etablering av nye utfartsparkeringer og økende besøkstall.

Plan for bruken av inntektene fra overnattingsavgift

Prioriteringsområder i henhold til 'Overordnet besøksstrategi Senja kommune 2025-2035'

1 Tilrettelegging – infrastruktur

- Innvestering i tilrettelegging og infrastruktur
- Utarbeide standard for arkitektonisk utforming av bygg og anlegg

2 Styring av trafikk – informasjon og kommunikasjon

- I tråd med skiltplan

3 Redusere slitasje og forsøpling

- Opprettelse av vedlikehold/driftsenhet
- Utvikling av dugnadsturisme

Intro

Senja kommune ønsker å spille en aktiv rolle i utviklingen av Senja-regionen som reisemål. Kommunen har allerede i dag en proaktiv tilnærming til håndtering av turisme, og ønsker med innføring av besøksbidrag å videreføre og styrke denne innsatsen.

Senja kommune har investert stort i reiselivsnæringen blant annet gjennom visitselskapet Visit Senja Region, hvor Senja kommune i 2025 kjøpte tjenester for 1 449 000 kroner.
Senja kommunes næringsfond gir hvert år tilskudd til tiltak innen næringsutvikling og har ofte støttet lokale reiselivsbedrifter.

Senja kommune har satset på besøksforvaltning som verktøy for å tilrettelegge for lokal verdiskaping gjennom reiselivsnæring. Denne metoden støtter langsiktig og helhetlig planlegging, slik at bruken av et område kan styres i tråd med definerte mål. Besøksforvaltning tar hensyn til alle som besøker et område, fordi slitasjen på et reisemål er den samme uavhengig av hvem som forårsaker den (Senja kommune 2025).
Senja kommune vedtok i 2025 'Overordnet besøksstrategi 2025-2035'. Strategien bygger på kommunens omfattende arbeidmed besøksforvaltning og setter retning for kommunens fremtidige arbeid med tilrettelegging for et økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig reiseliv.
I tillegg jobber kommunen løpende med å utvikle lokale besøksstrategier for områder med stort besøkspress. Inntil videre er det vedtatt 'besøksstrategi for Tranøyfjorden' og 'besøksstrategi for Fjordgård', og flere besøksstrategier planlegges å bli gjennomført de kommende årene. Besøksstrategiene er basert på omfattende lokal involvering, hvor lokale foreninger og grendeutvalg har spilt en stor rolle i prosessen.

Senja kommune har som en av svært få kommuner i Norge ansatt en besøksforvalter, som ivaretar kommunens arbeid med bærekraftig besøksforvaltning. Jobben innebærer både kortsiktig håndtering av utfordringer og innbyggerhenvendelser angående turisme og mer langsiktige tiltak som strategiske prioriteringer og kanalisering av ferdsel.

Senja kommune er en nasjonalparkkommune og har et tett samarbeid med Ånderdalen nasjonalparkstyre. Kommunen har bla. gitt økonomisk støtte til prosjekter i nasjonalparken og bidrar aktivt til driften av innfallsport til parken og toaletter i og ved parken. Senja kommune har med støtte fra Troms Holding ansatt ny prosjektleder hvis formål er å utvikle besøkssenter for nasjonalparken.

Oppsummert viser alle disse tiltakene, at Senja kommune allerede prioriterer arbeidet med å håndtere turisme svært høyt.
Vi ønsker reiselivsnæringen velkommen i kommunen – den bringer arbeidsplasser, skatteinntekter, og flere tilbud til lokalsamfunnene i Senja. Men viktigst av alt bringer den stolthet over å bo og leve i regionen.
Vi ønsker imidlertid ikke ukontrollert masseturisme, som lokalbefolkningen ikke

opplever at de har nytte av eller innflytelse på. Derfor har Senja kommune valgt å ta et aktivt standpunkt og en aktiv rolle i forhold til reiselivet - både i forhold til å styrke våre lokale reiselivsbedrifter og i forhold til å begrense og kanalisere turisme fra steder vi ønsker å beskytte.

Innføring av besøksbidrag skal understøtte kommunens arbeid med besøksforvalting og bidra til å gjennomføre kommunens planer på området. Som vist, er overstiger Senja kommunes utgifter i forbindelse med turisme langt den potensielle inntekten fra besøksbidrag. Denne plan derfor en prioritering av mål i kommunens planer på området.

Forankring

Inntektene fra besøksbidrag skal støtte planene for Senja kommune besøksforvaltning som er konkretisert i 'overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035'. Planen for bruk av inntektene som beskrives i denne søknad er en oppsummering av kommunens føringer og planer for området herunder:

- Overordnet besøksstrategi Senja kommune 2025-2035
  herunder dokumentene 'Handlingsplan' og 'Liste over lokasjoner'
- Plan for friluftslivets ferdselsårer Senja kommune
- Besøksstrategi for Tranøyfjorden
- Besøksstrategi Fjordgård

Dertil viktige regionale planer:

- Bærekraftig besøksforvaltning i Midt-Troms
- Masterplan Senjaregionen som attraktivt og bærekraftig reisemål

Hovedmålene med besøksforvaltning i Senja kommune er å forvalte reiselivsnæringen på en måte, som ikke skal skje på bekostning av innbyggeres muligheter til å leve godt og trygt, både når det kommer til bruk av natur, tilgang til boliger, trygg trafikk, og arbeidsplasser (Senja kommune 2025).

Planen er utarbeidet i tråd med lov om besøksbidrag og retningslinjene i merkeordningen for bærekraftig reisemål (Innovasjon Norge).

Plan for bruk av inntektene er dessuten forankret i et større arbeide i kommunen med å opprette driftsenheten 'Senja parkvesen' (også kalt Senja naturoppsyn).

Senja kommunestyre vedtok den 12.12.24 i sak 197/2024 at tjenesten (Senja

parkvesen) skal være selvfinansierende og at muligheten for et parkvesen skal utredes løpende med utredning av muligheten for å innføre besøksbidrag i kommunen.

Senja kommunestyre vedtok 18.12.2025 i sak 92/2025: Besøksbidrag - status og mulighetsrom, å innføre besøksbidrag i form av overnattingsavgift slik besøksbidragsloven tilsier.

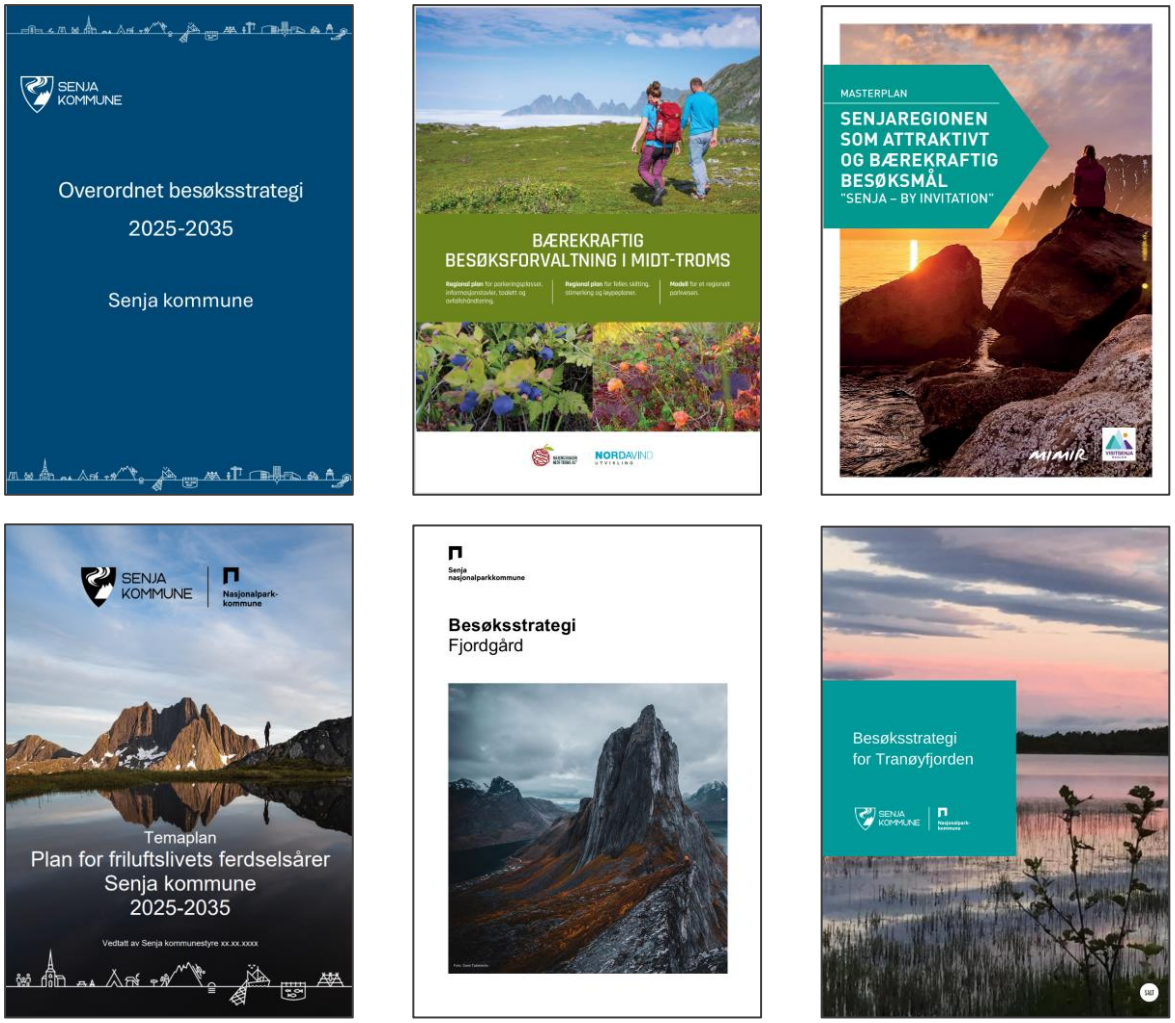

Relevante planer og strategier i Senja kommune

Vei på Senja
Foto: Truls Aasnes

Prioritering 1: Tilrettelegging – infrastruktur

Forankret i: 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035' handlingsplan.
Mål: tilrettelegging - infrastruktur' og 'Bærekraftig besøksforvaltning i Midt-Troms'

Tiltak:

- Investere i tilrettelegging og infrastruktur i turisme-knutepunkter
- Utarbeide standard for arkitektonisk utforming av bygg og anlegg

Oppsumering:

Innvesteringer i tilrettelegging brukes til å skape turisme-knutepunkter med høy tåleevne.

Resultat: prioritering av midler + bedre kanalisering av besøkende

Intro

Turismen i Senja foregår i høy grad i landskapet og langs veiene. Besøkende, både i privat bobil/telt og som overnatter kommersielt, opplever som oftest Senja ved å kjøre rundt til forskjellige plasser og gå turer i fjellet eller langs kysten.
Mange lokale rapporterer om forsøpling i naturen, hager og rundt parkeringsplasser.

Infrastrukturen i Senja kommune er ikke tilpasset det økte besøkstrykket. For å unngå omfattende slitasje, forsøpling og forurensing av naturen, må det investeres i oppdatering av kommunens tilrettelegging.

Kommunens handlingsmål for tilrettelegging og infrastruktur er basert på prosjektet 'Bærekraftig besøksforvaltning i Midt-Troms'. Prosjektet kartla plasser i Midt-Troms med behov for toalett, avfallshåndtering, parkeringsplasser og informasjonstavler og foreslo en regional plan for oppgradering av disse. Regionalplanen skal sikre tilstrekkelig infrastruktur i regionen og styre utfartstraffiken mot ønskede områder (Nordavind utvikling AS 2019). Størstedelen av de foreslåtte tiltak i fase A (2020-2021) er utført i Senja kommune, men fase B og C er stort sett ikke gjennomført.

Hvis alle tiltak i den regionale plan skal utføres, blir samlede utgifter for Senja kommune:

Fase B (2022-2023): 12 720 000 kr

Fase C (2024-2027): 8 000 000 kr

I alt: 20 720 000 kr

Rapporten er en god retningslinje for behovet for infrastruktur til reiselivet, men det må bemerkes at rapporten er utarbeidet i 2019. Behovet for tilrettelegging er økt siden da. Det samme er materiale- og bygge-omkostninger.

Rapporten er fulgt opp av Senja kommunes besøksstrategi 2025-2035. Vedlegg 1 avklarer manglende tilrettelegging i rapportens fase A, B og C samt status og behov for de enkelte lokasjoner (Senja kommune 2025).

For å komme i mål med fase B og C, må det prioriteres hvilke lokasjoner som skal oppgraderes først, basert på hvor behovet er størst.
Det følgende kapittel er en prioriteringsstrategi basert på rapporten og Senja kommunes overordnet besøksstrategi.

Prioritering av investeringer: knutepunkter

Forankret i 'overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035' handlingsplan.
Mål: tilrettelegging – infrastruktur (se vedlegg)

Senja kommunes planer og kartlegging peker på et markant behov for tilrettelegging av infrastruktur. Det er kommunens ønske å forsterke dagens basis-fasiliteter uten nødvendigvis å utvide antallet av plasser med turisme-infrastruktur. For å komme i mål med kommunens besøksstrategi ønsker Senja kommune å konsentrere fasiliteter på få knutepunkter for turisme, fremfor spredte innvesteringer i hele kommunen. Disse knutepunkter er et nav i vår strategi om å kanalisere besøkende til områder med høy tåleevne og tilstrekkelig tilrettelegging. Ideelt skal alle knutepunkter ha basis-infrastruktur og en nærhet til en tilrettelagt og velmarkert turrute.

Innvestering i fasiliteter skal konsentreres, så alle knutepunkter har:

- Parkering
- Toalett
- Søppelhåndtering
- Tilrettelagt og merket tursti og/eller annen attraksjon (for eksempel strand)

Utvalgte knutepunkter kan også ha:

- Bobil-tømming
- Ladeplass til elektriske biler

- Teltplass

Ikke alle lokasjoner trenger bobil-tømming, ladestasjon og teltplass, men de som får det må være strategisk plasserte og ha stor parkeringskapasitet.

På kartet og lister under er vist de knutepunkter som Senja kommune vurderer må prioriteres for å oppnå god besøksforvaltning. Plassering av knutepunkter er basert på kartlegging av hvor det er stort besøkspress kombinert med hvor vi har eksisterende tilrettelegging og dermed kan håndtere mange turister.

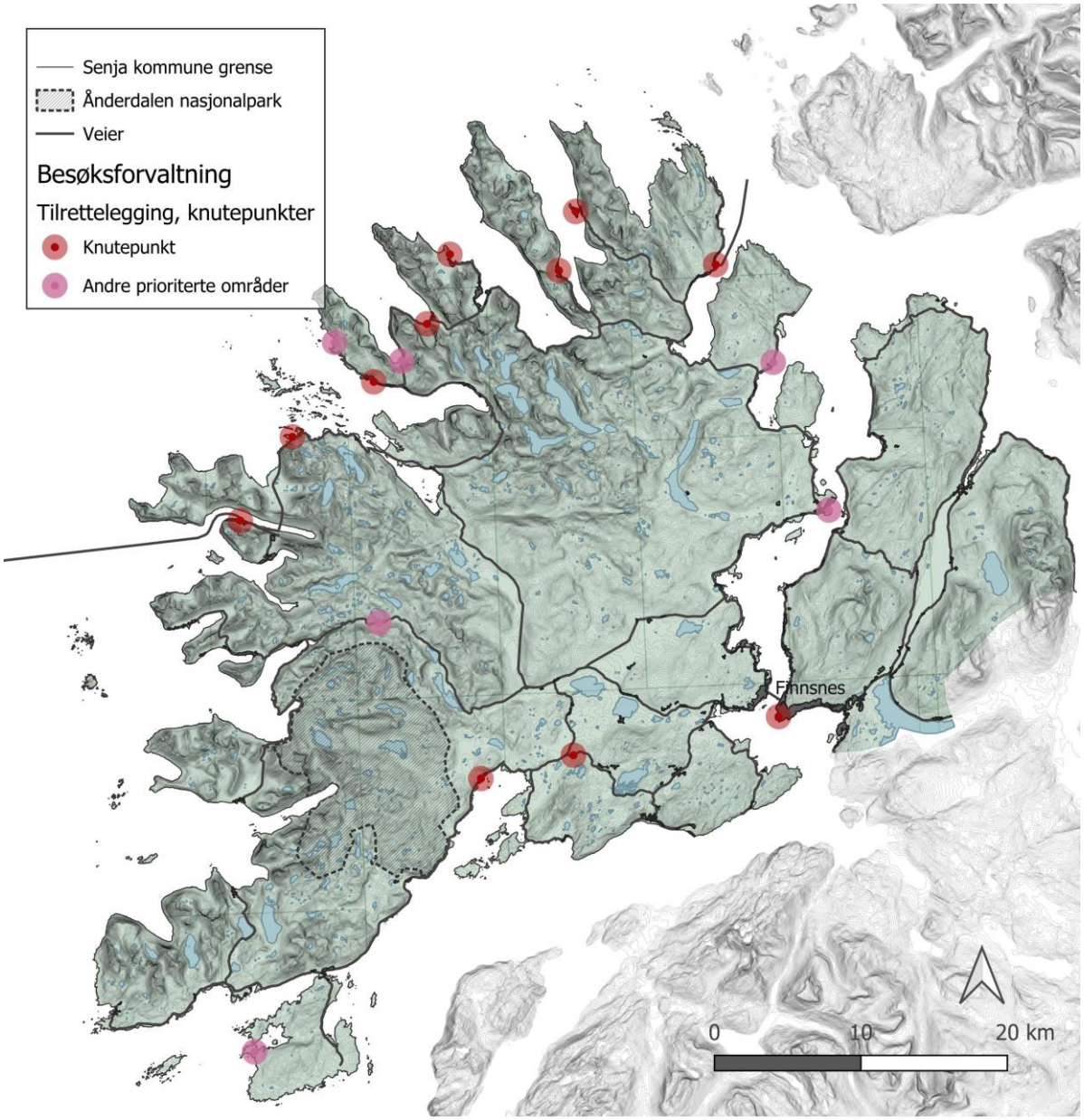

Kart over knutepunkter for turisme og andre høyt prioriterte områder i besøksforvaltingen

Prioritert tiltaksplan Knutepunkter, tilrettelegging			
# i Tiltaksplan, besøks-strategi	**Sted**	Gjennomført	Fase B og C, regional plan for bærekraftig besøksforvaltning
1 + 2	**Mefjordvær**, Halsen + molorota rasteplass	Toalett Parkering Informasjonstavle Bobiltømming	Flere toaletter Utarbeidelse av lokal besøksstrategi
-	**Husøy**	Toalett Parkering Bobilparkering	Toalett må oppgraderes
7	**Ersfjord**	Toalett Betalingsparkering Molok Utedusj Teltplass Kiosk	
10 + 11	**Skaland**, startpunkt Husfjellet + Skaland friluftsområde		Parkering Molok Informasjonstavle
23 + 24	**Hamn**	Parkering Bobiltømming	Toalett
27	**Fjordgård**	Toalett Parkering Molok	
33	**Finnsnes** / Olderhamna småbåthavn	Parkering Bobilparkering Informasjonstavle	
38	**Sážža naturhus**	Parkering	Toalett Molok
51-52	**Gryllefjord**	Parkering	Bobiltømming Toalett (Torskenskaret) Informasjonstavle
64	**Botnhamn (fergeleie)**		Toalett Molok Informasjonstavle
43	**Startpunkt Ånderdalen**	Toalett Betalingsparkering Besøksstrategi Tranøyfjorden	Bobiltømming
	I alt		5 x toalett

			3 x molok 2 x bobiltømming 3 x informasjonstavle

Prioritert tiltaksplan Andre høyt-prioriterte områder			
# i Tiltaksplan besøks-strategi	**Sted**	Gjennomført	Fase B og C + andre tiltak
8	Steinfjord	Toalett betalingsparkering	Molok Informasjonstavle bobilparkering
9	Bøvær	Toalett Parkering	Molok Informasjonstavle
32	Lysnes hurtigbåtkai		Toalett Molok
36	Hofsøy		Toalett Parkering Molok
54	Kaperdalen / Bumannsvatnet / Sifjord-Medby		Toalett Parkering Molok Informasjonstavle
-	Gibostad		Toalett
I alt			4 x toalett 1 x parkering 4 x molok 3 x informasjonstavle 1 x bobilparkering

Kostnader

Forventede kostnader, tilrettelegging			
Type tilrettelegging	Estimert pris (nordavind 2019)	Antall	Pris i alt
Toalett	800 000 kr	9	7 200 000 kr
Parkerings-plass	500 000 kr	2	1 000 000 kr
Molok (søppel-håndtering)	35 000 kr	7	245 000 kr
Informasjons-tavle	80 000 kr	6	480 000 kr
Bobiltømming	500 000 kr	2	1 000 000 kr
Utarbeidelse av arkitektonisk standard	200 000kr	1	200 000kr
I alt			**10 125 000 kr**

Eksempel: veletablert knutepunkt, Ersfjordstranda

Ersfjordstranda på vestsiden av Senja er en av våre mest populære destinasjoner i kommunen. Her er det gjort store innvesteringer for å imøtekomme den store interessen og skape en god opplevelse for de besøkende. Hele området er statlig sikret friluftsområde og driftes av Senja kommune.

Området har:

- Teltområde med bålplasser, bord og benker
- To toalettbygg med i alt fire toaletter, herunder 2 handikaptoaletter
- Servicebygg med kiosk som driftes av lokalt idrettslag (sesongen 2026)
- Stor parkeringsplass med betaling jf friluftslovens §15 og sykkelparkering
- To populære naturopplevelser (Ersfjordstranda og fjellet Hatten) med høyt nivå av tilrettelegging
- Nedgravd søppelhåndtering og søppelbeholdere til engangsgriller
- Informasjonstavle med kart

Utarbeide standard for arkitektonisk utforming av bygg, anlegg og skilt

Forankret i 'overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035' handlingsplan.
Mål: tilrettelegging – infrastruktur (se vedlegg)

Oppsumering:

Standard for arkitektonisk utforming skal skape sammenheng mellom destinasjoner og gjøre informasjon lett-tilgjengelig

Som besøkende i Senja møter man en stor variasjon i visuelle uttrykk på kommunens tilrettelegging. For å unngå at landskapet i Senja blir et lappeteppe av tilrettelegging, ønsker besøksforvaltingen å utarbeide en standard for arkitektonisk utforming av bygg og anlegg og en katalog av skilt som kan brukes på tvers av utfartssteder.
En arkitektonisk standard er flerfoldig skal sikre:

- Visuell sammenheng på tvers av lokasjoner
- Lett-forståelig og gjenkjennelig informasjon for besøkende
- Kortere vei til tiltak for forvaltningen

En standard for design og arkitektonisk utforming kan forstås som en visuell verktøykasse, som skal sikre visuell sammenheng for kommunens tilrettelegging for turisme.
Standarden skal innbefatte (men er ikke eksklusiv til) utformingen av:

- Parkeringsplasser
- Toaletter
- Avfallshåndtering
- Skilting
- Informasjonstavler
- Tilrettelegging på turområder knyttet til turismen

Med plasser som 'gulldoen' og toalettbygget i Mefjordvær har Nasjonal Turistveg satset på å kombinere infrastruktur og arkitektoniske ikoner. Disse plasser fremstår alle som

visuelt unike og er blitt attraksjoner i seg selv. Byggene er pent utførte og står som varemerke for Senja som destinasjon.
Men det er ikke ønskelig at annen infrastruktur for besøkende får samme attraksjonsverdi. Toaletter, parkeringsplasser, skilting med mere er nødvendig for å håndtere turismen, men bør så vidt mulig være diskret infrastruktur.
Det er samtidig viktig at anlegg og bygg er av høy materiell og arkitektonisk kvalitet og ikke overskygger omgivelsene.

Det er en stor utfordring å formidle relevant informasjon til besøkende. Effekten av skilting og opplysning er omdiskutert, men det er tydelig at det mangler informasjon om regler, faremomenter m.m. i Senja.
En standard for arkitektonisk utforming er essensiell for å sikre at skilting er lett-forståelig og gjenkjennelig på tvers av lokasjoner. Besøkende er mer motivert til å følge skilting som er utsatt av en myndighet og som fremstår gjennomtenkt og veldesignet.
En katalog med skilting vil også gjøre det mulig for forvaltingen å reagere fort, når behov for skilting på nye plasser oppstår.

Prioritering 2: Styring av trafikk – informasjon og kommunikasjon

Forankret i 'overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035' handlingsplan.
Mål: styring av trafikk – informasjon og kommunikasjon' og 'Plan for friluftslivets ferdselsårer Senja kommune 2025-2035'.

Oppsumering:

Gjennomført skilting er med å kanalisere besøkende og kan resultere i mindre slitasje og bedre sikkerhet for besøkende

Tiltak:

- Utarbeide og utføre skiltplan

Intro

Som nevnt i beskrivelsen av Senja som reisemål, har flere av Senjas populære turområder i dag opp mot 100 000 besøkende i året.
Dette stiller nye krav til sikkerhet, skilting, vedlikehold av stier med mer.

Kommunens populære utfartsområder er i dag ikke skiltet tilstrekkelig til å imøtekomme den store interessen. Mangel på god informasjon og skilting kan også resultere i farlige situasjoner for turister som ikke er vant til fjellene og klimaet i Nord-Norge.

I tråd med 'plan for friluftslivets ferdselsårer' og Miljødirektoratets veiledninger til tilrettelegging for friluftsliv, ønsker Senja kommune å sikre at både lokale og besøkende kan bruke naturen til friluftslivsaktiviteter på en måte som er forsvarlige både for naturbevaring og personlig sikkerhet.
Senja kommune jobber på en skilt-plan som skal sikre sammenhengende og opplysende informasjon på tvers av lokasjoner.

Det finnes hundrevis av turstier i Senja. Noen skiltes av lokale foreninger eller friluftsråd, andre skiltes ikke. Manglende merking og skilting resulterer i at stiene sprer seg og turgåere bruker større og større områder i fjellet. Dette har stor negativ konsekvens for plante- og dyrelivet. Den mest skånsomme løsningen er å kanalisere turgåerne, slik at forstyrrelsen på naturen er konsentrert og forutsigbar for dyrelivet. Uten stimarkeringer og opplysning om påvirkning på miljøet, følger beøkende anbefalinger online og kart-apper som ofte viser for mange og ukorrekte stier.

Senja kommune har ingen mulighet til å drifte og merke alle stier, men ved å investere i tilstrekkelig skilting og tilrettelegging (klopping, avsperring mm) på et utvalg av populære stier, kan vi sikre at disse beskyttes best mulig til tross høyt besøkstrykk.

På sikt, vil kombinasjonen av gode parkerings- og toalettforhold og attraktive og tilrettelagte stier, forhåpentlig resultere i at turister velger å besøke de knutepunkter kommunen har valgt.
Senja kommune samarbeider med Visit Senja Region og Nordnorsk Reiseliv om å markedsføre stier som har god tilrettelegging og tåler mye tråkk.

Idet naturturisme er den største drivkraft i reiselivsnæringen i Senja kommune, er investering i turstier og anden tilrettelegging for friluftsliv, en av måtene kommunen kan gjøre investeringer det tydelig kommer til gavn for både næring, lokalbefolkningen og besøkende.

Prioritering av tiltak i 'Plan for friluftslivets ferdselsårer' gjøres etter samme konsept som tilrettelegging ved å prioritere 11 knutepunkter.
9 av de 11 knutepunkter ligger i nærhet av en eller flere av Senjas mest populære og spektakulære turstier.

Knutepunkter, skilting		
# i tiltaks-plan	**Sted**	Turstier som bør skiltes jf 'Plan for friluftslivets ferdselsårer'
1 + 2	**Mefjordvær**, Halsen + molorota rasteplass	Knuten Kyle Fotefar mot nord *(ferdig)*
-	**Husøy**	Tusteren
7	**Ersfjord**	Hatten
10 + 11	**Skaland**, startpunkt Husfjellet + Skaland friluftsområde	Husfjellet
23 + 24	**Hamn**	Sukkertoppen

27	**Fjordgård** *Skiltplan er påbegynt*	Segla *(påbegynnt)* Hesten *(påbegynt)* Barden *(påbegynt)*
33	**Finnsnes** / Olderhamna småbåthavn	-
38	**Sazza**	-
51-52	**Gryllefjord**	Glæret Middagstinden Midtertinden
64	**Botnhamn (fergeleie)**	Astridtinden
43	**Startpunkt Ånderdalen**	Varierte stier *(ferdig)*
	I alt	10 stier må skiltes bedre

Andre høyt prioriterte områder, skilting		
# i tiltaks-plan	**Sted**	Turstier som må skiltes jf Plan for friluftslivets ferdselsårer
9	**Bøvær**	Strandbyskaret
36	**Hofsøy**	Dronningstien
54	**Kaperdalen / Bumannsvatnet**	Istinden Langdalsryggen Senja på langs
	I alt	5 stier må skiltes bedre

Kostnader

Forventede kostnader, tilrettelegging			
Type tilrettelegging	Estimert pris pr sti	Antall	Pris i alt
Kartlegging	0 kr (allerede utført ifm 'Plan for friluftslivets ferdselsårer)	1	0 kr
Skilting + markering av sti	75 000 kr	15	1 125 000 kr
I alt			**1 125 000 kr**

Oppsummering – innvestering i tilrettelegging

Forventede kostnader, samlet tilrettelegging	
Type tilrettelegging	Pris i alt
Toaletter, parkering mm	10 125 000 kr
Skilting + merking av stier	1 125 000 kr
I alt	**11 250 000 kr**
Fordelt på 9 år (2027-2035) jf 'Bærekraftig besøksforvaltning i Midt-Troms'	1 250 000 kr /år

Disse kostnader er basert på den forventede pris for kjøp av materiell og installasjon. Beregningen tar ikke høyde for kapitalkostnader og nedbetaling over tid.
Dette må presiseres og medregnes i budsjettering, om besøksbidraget innføres i Senja kommune.

Prioritering 3: Redusering og forebyggelse av slitasje og forsøpling

Forankret i: 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035 handlingsplan.
Mål: organisering av drift og vedlikehold'

Oppsumering:

Opprettelse av profesjonelt vedlikehold- og naturpleie enhet.

Skal føre besøksforvaltning ut i livet

Tiltak:

- Etablere vedlikehold/driftsenheten 'Senja parkvesen'
- Videreutvikle dugnadsturisme og samarbeide med frivillig sektor

Senja parkvesen

Intro

Senja kommune strekker seg over et areal på hele 1861 km2. Kommunens drift-avdeling ivaretar drift av kommunens mange bygg, byparker og grønne urbane områder.

Men turismen i Senja er ikke fokusert på byer, parker og museer. Den foregår i distriktene, i fjellet, langs små veier og på strendene. Naturen er turistenes fornøyelsespark, og dette etterlater spor. Kommunen forsøker å ta hånd om naturen i forhold til naturbeskyttelse og friluftsliv, men med det stigende besøkstall er denne innsats ikke lenger nok. Ideen med 'Senja parkvesen' er å opprette en driftsenhet som, lik et urbant parkoppsyn eller en nasjonalpark 'rangers' skal renholde, pleie og beskytte Senjas landskap. Alle vet at parker uten gartnere eller parkbetjente blir rotete og ulekre. Dette gjelder også parker så store som hele Senja.
Målet med Senja parkvesen er altså å gjøre Senja innbydende for besøkende og samtidig sikre at slitasjen fra turismen minskes til nytte for både natur og lokalbefolkning.

Bakgrunn

Senja kommune har 26 verneområder og utallige ikke-vernede naturområder. Størstedelen av Senjas utmarksområder og friluft-destinasjoner driftes i samarbeide mellom Senja kommune og den frivillige sektor. Senja kommune betaler en rekke foreninger for blant andet oppsyn og renhold av turisttoaletter og friluftsområder. En lang rekke turstier driftes selvstendig av lokale lag og ildsjeler som med hjelp fra fondsmidler og Midt-Troms friluftsråd legger til rette for adgang til naturen og forsøker å forebygge slitasje.

På vegne av besøksforvaltningen legger frivillige lag og foreninger en kjempeinnsats for å vedlikeholde turistmål. Men de gir uttrykk for bekymring for konsekvensene av mange besøkende. De sliter dessuten med rekruttering og dugnadsarbeid, og mange gir tilbakemelding om at arbeidet har blitt for mye for dem å utføre. Dette skyldes at arbeidet har blitt mer omfattende grunnet det økende antall besøkende og at flere besøkende ikke behandler utfartsområder slik vi ønsker det.

Selv om kommunen stort sett har gode erfaringer med de driftsoperatørene vi har hatt siden besøksforvaltning ble satt på dagsorden, er oppfølging og betaling av nærmere 20 ulike aktører både ineffektivt og krevende. Behovet for en samlet organisering for drift av infrastruktur knyttet til parkering, turstier, toalett og søppelfasiliteter er stort. I tillegg ser vi et økende behov for formidling av viktig informasjon hvor driftspersonell også er vertskap og aktivt bidrar til å veilede besøkende.

På sikt er dagens drift-modell ikke holdbar. Den har fungert bra i mange år, men er ikke tiltenkt det store besøkspresset vi opplever i dag. Det setter store krav til den daglige drift og skaper et behov for større og mindre vedlikehold, som lokale foreninger ofte ikke har tid og kompetanse til å utføre.

Hvis vi ikke prioriterer fysisk vedlikehold i høyere grad, risikerer vi drastisk og potensielt langvarig slitasje, som vil ha stor negativ innvirkning på naturen, lokalbefolkningen og turistnæringen.

Formål

Formålet med et «parkvesen» er å sikre at tilrettelagte områder er godt vedlikeholdt og til enhver tid klargjort for besøkende. Dette inkluderer regelmessig ettersyn i form av rydding og tømming av søppel, samt tilsyn og rengjøring av toaletter og andre fasiliteter.

Etablering av et «parkvesen» skal bidra til å opprettholde et velfungerende og bærekraftig besøksmiljø i tråd med lokal forvaltning.

Senja parkvesens hodeoppgave er å sette besøksforvaltningen ut i livet. Stor-skala turisme er stadig et ganske nytt fenomen i Senja og de første årene har besøksforvaltningen fokusert på å oppdatere planverket, slik at det matcher dagens situasjon. I dag har Senja kommune både en overordnet besøksstrategi, og adskillige lokale besøksstrategier. Dertil har kommunen etablert et godt overblikk over utfordringer og behov knyttet til reiselivet. Kommunen opplever at det største behovet nå er fysisk tilrettelegging og vedlikehold.

Kommunens utgifter til drift og vedlikehold av natur og infrastruktur knyttet til turisme er som beskrevet i første avsnitt økt betydelig. Disse oppgaver er i dag ivaretatt av eksterne bedrifter. Parkvesenet skal overta mange disse oppgaver og samtidig sikre en mere sammenhengende og fremsynet drift av naturen i Senja.

Forankring

Kommunestyret vedtok den 14.12.2023 i sak 165/2023: Budsjett og økonomiplan 2024–2027 Senja kommune, følgende verbalforslag:

> «Senja kommune har behov for å ruste opp sine tjenester for å bedre ivareta natur, bygder og utfartssteder i forbindelse med den økende turiststrømmen. Senja kommunestyre ber rådmannen kartlegge hvordan Senja kommune kan komme i gang med etablering av Senja 'parkvesen', og legge frem sak for kommunestyret før høsten 2024.»

Besøksforvalter har siden gjennomført 'utredning av Senja parkvesen'. Denne utredning ble tatt til orientering av Senja kommunestyre 12.desember 2024 (sak 197/2024) med tilleggspunkt om at tjenesten skal være selvfinansierende og at muligheten for et parkvesen skal utredes løpende med utredning av muligheten for å innføre besøksbidrag i kommunen.
Besøksforvalter har siden arbeidet på 'videre utredning av Senja parkvesen'.

Mål om etablering av driftsorganisasjon er vedtatt gjennom handlingsplanen i 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035'.

Prosess

Første utredning av 'Senja parkvesen' ble tatt til orientering i Senja kommunestyre 12.12.2024. Utredningen fokuserte på å avklare utfordringer og behov i Senja kommune samt organisering og driftsform for enheten.
Besøksforvaltningen jobber nå videre med å konkretisere oppgaver og organisering av parkvesen og avklare økonomi. Det er gjort et stort innvolveringsarbeid i prosjektet bland andet i form av en arbeidsgruppe, som bidrar aktivt til utformingen av Senja parkvesen. Både kommunen, frivilligheten og næringslivet er representert i arbeidsgruppen.
Arbeidsgruppen består av:

- Besøksforvalter, Senja kommune (leder)
- Varaordfører, Senja kommune
- Næringsrådgiver, Senja kommune
- Fagansvarlig for parkering, Senja kommune
- Kultur- og friluftslivskonsulent, Senja kommune

- Visit Senja Region ved daglig leder
- Næringsforeningen Finnsnes og Senja ved daglig leder
- Senja Idrettsråd
- Flerbrukshuset Senja
- Ånderdalen nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter

Besøksforvaltningen har generelt et tett samarbeid med reiselivsnæringen. Dette samarbeidet ble formalisert med sertifiseringen av Senja som bærekraftig reisemål i 2023 (Innovasjon Norge 2026). Merkingen som bærekraftig reisemål innebærer at destinasjonen oppretter en reisemålsledelse som et samarbeide mellom kommune og destinasjonsselskap. I Senja kommune består reisemålsledelen av kommunedirektør, besøksforvalter, varaordfører og næringsrådgiver fra Senja kommune og to representanter fra Visit Senja Region. Reisemålsledelsen har løpende tett kontakt og samles fysisk flere ganger i året. Reisemålsledelsen har vært tett knyttet til prosessen omkring utredning av Senja parkvesen.

Organisering og arbeidsoppgaver

Senja parkvesen skal organiseres som en drift-enhet i kommunen, i regi av besøksforvaltningen eller teknisk drift.

Enheten skal bestå av to avdelinger: Team Nord og Team Sør.
De to enhetene skal samarbeide og organiseres i lag, men da Senja kommune dekker et

stort areal, er det en fordel at parkvesenet har to baser. De to baser skal plasseres i kommunens bygg i Senjahopen og på Sážža Naturhus i Øverbotn, hvor det er fasiliteter for å ha både kontorplass og oppbevaring av verktøy mm.

Oppgavene til Senja parkvesen vil være besøksforvaltningen 'enhet i felten'. Enheten skal utføre både planlagte og ad hoc oppgaver for besøksforvaltningen herunder:

- Vedlikehold og reparasjoner på utfartsinfrastruktur, herunder toaletter, informasjonstavler, parkerings- og rasteplasser eid av kommunen, fasiliteter og oppholdsmøbler i friluftsområder
- Rydding og oppfølgning på meldinger om forsøpling
- Rydding og klargjøring av populære utfartssteder til sommersesongen
- Vedlikehold av turstier i henhold til Miljødirektoratets anbefalinger, herunder merking, skilting, opparbeiding og vedlikehold av stier
- Støtte opp om andre relevante vedlikeholdsoppgaver som strandryddeaksjonen i Midt-Troms og prosjektet 'En hjelpende hånd til Senja' (Nordlys 2026)
- Gjennomføring av naturgjenoppretningsplaner med hjelp fra Senja kommune besøksforvaltning og miljøforvaltning
- Renhold på toaletter
- Ivaretakelse av kontakt og kontrakter med eksterne driftere av toaletter hvor dette er relevant. Grundet de store avstander i Senja, kan det være en fordel at den daglige renhold av visse turisttoaletter i sommersesongen stadig ivaretas av lokale lag
- Observere, kartlegge og rapportere slitasje som følge av besøkende til besøksforvaltningen
- Oppsyn og oppfølgning på søppeltømming. Selve søppelhåndtering håndteres av profesjonelt selskap

FORSØPLING

- Oppsyn og rydding på populære utfartsområder herunder fjerning av søppel, do-papir, bålrester med mere
- Oppfølgning på meldinger om forsøpling
- Oppsyn og oppfølgning på søppeltømming. Selve søppelhåndtering håndteres av profesjonelt selskap

TOALETTER

- Ivaretakelse av kontakt og kontrakter med eksterne driftere
- Oppfølgning og kvalitetssikring av eksterne driftere
- Utførelse av renhold på plasser hvor det ikke er mulig å rekruttere lag og foreninger

FRILUFTSLIV OG TUROMRÅDER

- Rydding og klargjøring av utfartssteder til sommersesongen
- Vedlikehold av turstier herunder skilting og merking
- Vedlikehold av populære destinasjoner
- samarbeide med frilufts-avdelingen i Senja kommu
- Oppfølgning og rapportering på villcamping

REPARASJONER

- Vedlikehold og reparasjoner på utfartsinfrastruktur herunder toaletter, informasjonstavler, parkerings- og rasteplasser, fasiliteter på friluftsområder
- Løpende oppgadering av fassiliteter

NATURFORVALTNING

- Utførsel av tiltak for naturbeskyttelse og -gjenoppretning i samarbejde med Senja kommune besøksforvaltning og miljøforvaltning
- Samarbeide med strandryddeaksjoner

RAPPORTERING

- Oberservering og rapportering av slitasje som følge av turisme
- Kartlegging av vedlikeholds- og oppgraderingsbehov

Grafikk: Oversikt over oppgaver

Begge enheter i Senja parkvesen skal ha en bil og redskaper til rådighet. De kan dermed lett komme seg ut til steder som krever vedlikehold.

På sommeren når besøkspresset er stort, forventes det at være mange ad-hoc oppgaver med akutte reparasjoner og rydding.
På høsten må sommersesongen evalueres, og det vil være en del rydding og stengning av fasiliteter for vinteren.
Vinteren skal brukes på å planlegge større oppgaver og prosjekter som skal utføres i løpet av barmarksesongen. Vintersesongen (desember-mars) er dessuten i stor vekst og parkvesenet kan derfor ivareta viktig ryddig, oppsyn og vertskap især langs Nasjonal Turistveg.
Våren skal brukes på å reparere og oppgradere toaletter, turstier og andre fasiliteter. Her er det viktig med tet samarbeide med lokale foreninger som kan bidra til vedlikeholdsoppgaver på for eksempel lokale turstier.

I forhold til planlegging av større oppgaver og prosjekter skal parkvesenet samarbeide med besøksforvaltningen, plankontoret, miljøforvaltningen og eksterne vernemyndigheter. Senja parkvesen kan også følge opp på utfordringer rapportert til kommunen av grendeutvalg, lokale foreninger og Visit Senja Region.

I sommeren 2026 gjennomførte Senja kommune i samarbeide med Ånderdalen Nasjonalpark og stiftelsen Rissa Citizen Science en dugnadsworkshop på stien til Hesten i Fjordgård. I samarbeid med Fjordgård Idrettslag jobbet en gruppe lokale og internasjonale frivillige på å forbedre tilrettelegging på den mye brukte sti til fjellet Hesten.
Stien har de seneste årene blitt ekstrem populær og slitasjen er massiv. Workshopen var en stor suksess. 35 frivillige var involverte i workshopen, hvor det blant annet ble bygget trapp på et ekstremt ødelagt og bratt parti av stien. Det ble dessuten stengt flere kilometer med alternative traseer, som vi ikke ønsker skal brukes og hodetraseen ble markert på nytt.
I fremtiden kan Senja parkvesen bidra til prosjekter som dette med kartlegging av restaureringsbehov, kunnskap om vedlikehold av turstier, veiledning av frivillige mm.

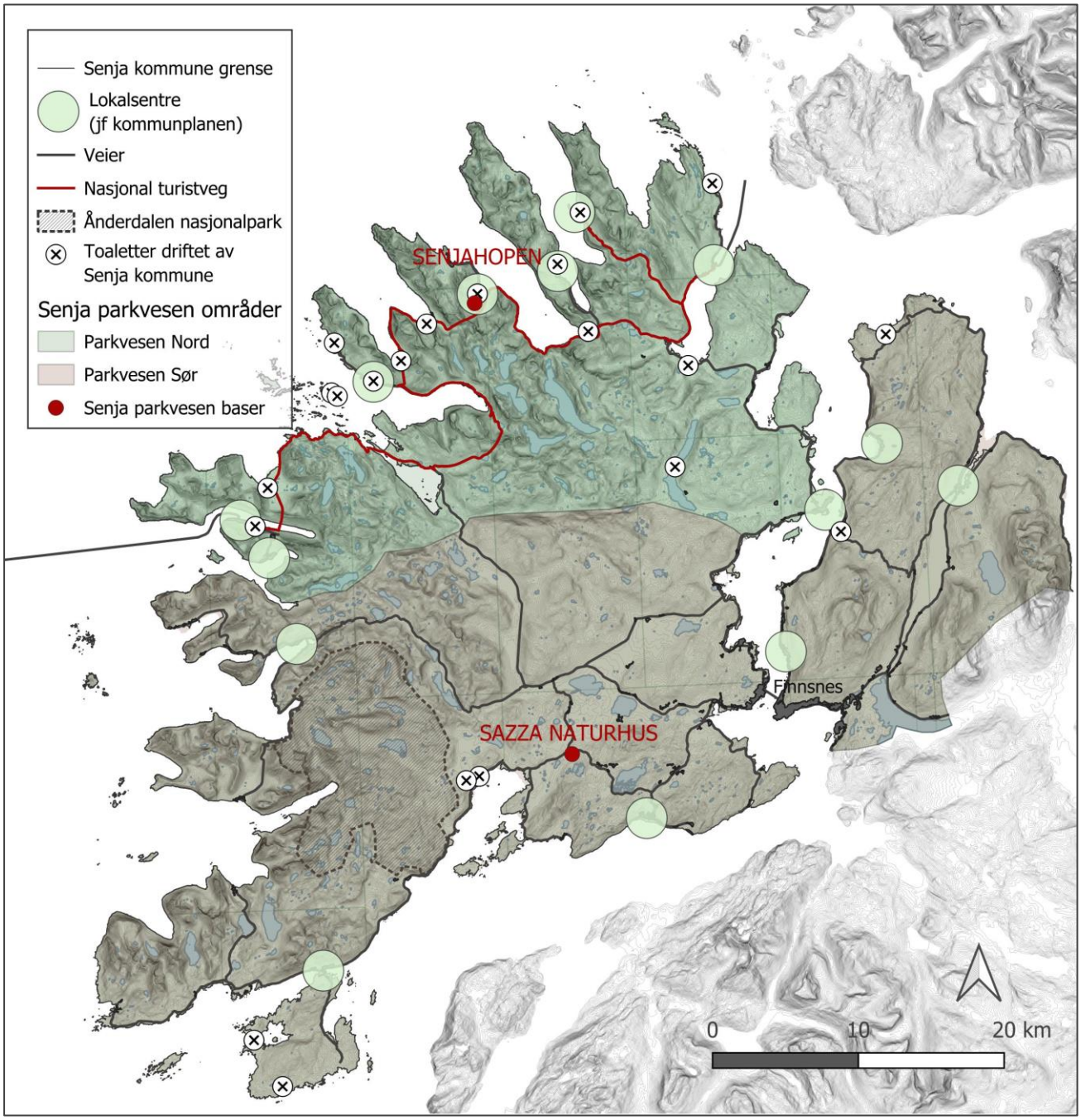

Utkast til inndeling av Senja parkvesens avdelinger + relevant infrastruktur

Økonomi

Senja parkvesen skal være selvfinansiert.
Økonomien er derfor basert på innføring av besøksbidrag i Senja kommune. I tillegg har besøksforvaltningen inntekter fra betalingsparkeringer på utfartsområder. Størstedelen av disse er utfartsparkeringer i henhold til friluftsloven §15 og midlerne herfra må derfor brukes lokalt.

Arbeidsgruppen for Senja parkvesen anbefaler å fortsette driftsavtaler med de lag og foreninger, som er interesserte, da dette kan være en viktig inntektskilde for dem. Senja parkvesen kan da følge opp og eventuelt supplere disse kontrakter.

Utgifter	Forventet utgift per år
Leasing av varebil inkludert drivstoff/service	**380 000 kr /bil**
Utstyr for større og mindre vedlikeholdsoppgaver	**120 000 kr**
Leie av snøskuter, ATV og båt ved behov	**25 000 kr**
Uniform og annen bekledning	12 000kr pr nyansatt Deretter **10 000 kr /år**
Mobil og nettbrett	**15 000kr / ansatt**
Mobilabonnement	**3 000 kr / ansatt**
FDV-system for registrering og oppfølging av oppgaver	80 000kr for etablering Deretter **15 000 kr / år**
Årsverk	**700 000 / årsverk**
I alt Ved 2 ansatte, 1 bil	**1 996 00 kr / år** + 84 000kr etablering + sesongansatte
I alt Ved 4 ansatte, 2 biler	**3 832 000 kr / år** + 88 000kr etablering + sesongansatte

Oppstartsfase

Med forventet inntekt fra besøksbidrag og utfartsparkeringer, er det ikke realistisk å starte Senja parkvesen opp med 4-6 årsverk slik det opprinnelig har vært ønsket. Arbeidsgruppen for Senja parkvesen forslår derfor å starte opp med to årsverk pluss

sesong-ansatte. Disse skal ha base i Senjahopen og utføre oppgaver i hele Senja kommune. Senjahopen ligger cirka midtveis på Nasjonal Turistveg Senja – det absolutt største trekkplaster i Senja kommune – og er derfor geografisk godt plassert i forhold til de fleste områder med stort besøkspress i Senja.
Senjahopen ligger også nært mange populære vandrestier og friluftsområder, hvor det er mye slitasje.

På sikt, når enheten er veletablert, er ambisjonen å utvide med flere heltidsansatte og etablere base på Sážža Naturhus i Øverbotn. I takt med at vi oppbygger erfaring med parkvesenet, kan vi konkretisere arbeidsoppgavene.

Det er forventet at inntektene til besøksforvaltningen stiger over tid, i takt med at inntektene fra besøksbidrag økes (grunnet økt antall besøkende) og med opprettelse av flere betalings-parkeringsplasser i kommunen.
Med økte inntekter, kan det evalueres hva Senja parkvesen skal ivareta av nye oppgaver, men det er viktig at inntektene fra i overnattingsavgift brukes i henhold til lovens formål og at dette dokumenteres korrekt.

Det har vært foreslått at Senja parkvesen skal ivareta oppgaver med forskjønning og vedlikehold av Finnsnes sentrum. Dette kan på sikt være god bruk av parkvesenets kompetanser, men må i så fall finansieres med andre midler enn besøksbidraget.

Oppsummering

Senja kommune vurderer at 'Senja parkvesen' er en god løsning på mange av de utfordringer kommunen opplever i forbindelse med den økte turiststrøm. Senja parkvesen vil gi kommunen mulighet for å være fysisk til stede på presspunkter og utføre nødvendig vedlikehold og oppsyn uten en lang forvaltningsprosess. De vil kunne bistå med arbeidskraft og rådgivning til de mange lag og foreninger som i dag utfører en utrolig viktig jobb, men som ikke lengere makter det fulle ansvar for turområder.

Slitasjen på tilrettelegging og natur rundt turistområder er i dag så stor, at det krever en egen driftsenhet. I tråd med kommunens besøksstrategi vil Senja parkvesen kunne være med til å sikre en mere bærekraftig turisme i Senja kommune.

Senja parkvesen vil være en positiv støtte for både lokalbefolkningen, de besøkende og reiselivsbedriftene, som alle får gavn av rene og velholdte utfartsområder, natur og bygder.

Handlingsplan

Handlingsplan, årsplan	
2026	Tiltak
Innføring av besøksbidrag	Vedta lokal forskrift om besøksbidrag og plan for bruk av inntektene
	Søknad om innføring av besøksbidrag i Senja kommune
	Løpende dialog med reiselivsbedrifter ift. Utrulling og innkreving av overnattingsavgift.
Tilrettelegging og infrastruktur	Utarbeid prioriteringsliste for tilrettelegging og skilte på knutepunkter og andre høyt prioriterte områder
	Kartlegging av universell utforming
Senja parkvesen	Videreutvikle utredning av Senja parkvesen i samarbeide med interessenter og arbeidsgruppe
	Vedta plan for opprettelse av Senja parkvesen basert på arbeidsgruppes anbefalinger. Planen må politisk vedtas og nåværende plan er derfor med forbehold.
2027	Tiltak
Innføring av besøksbidrag	Start oppkreving av overnattingsavgift
	Opprette bundet fond til inntekter
	Etablere system for administrasjon av inntekter fra overnattingsavgift
Tilrettelegging og infrastruktur	Vedta utviklingsplan for fysisk tilrettelegging Denne baseres på 'plan for bruk av inntektene fra besøksbidrag' og de reelle inntekter fra besøksbidrag.
	Begynne anleggelse av prioritert tilrettelegging

Standard for arkitektonisk utforming	Utarbeide standard for arkitektonisk utforming av bygg og anlegg.
	Utarbeide visuell verktøykasse for besøksforvaltning. Herunder skiltdesign
Skiltplan	Vedta overordnet skiltplan basert på 'Plan for friluftslivets ferdselsårer' inklusiv prioritetsliste
	Involvere relevante grendeutvalg, lag og lokale foreninger for prioriterte stier. Kartlegge lokalt behov for skilting og markering
	Gjennomføre skilting og stimarkering av 4 lokasjoner/turstier jf prioriteringsliste
	Undersøke om dugnadsturisme kan involveres i arbeidet (jf pilotprosjekt 'En hjelpende hånd' sommer 2026)
Senja parkvesen	Følg opp på politisk vedtak om Senja parkvesen
	Planlegge og gjennomføre av første sommersesong med Senja parkvesen
2028	Tiltak
Tilrettelegging og infrastruktur	Videreføre
Senja parkvesen	Evaluere behov og mulighet for å utvide Senja parkvesen
Skiltplan	Videreføre skiltplan

Begrunnelse for hvorfor innføringen av avgiften og bruken av inntektene er i tråd med formålet i 1-1

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1-1. *Lovens formål*

(1) Lovens formål er å bidra til å finansiere reiselivsrelaterte fellesgoder gjennom besøksbidrag i form av avgift i områder med særlig stor belastning fra reiselivet.

(2) Reiselivsrelaterte fellesgoder som kan finansieres av besøksbidrag, er tjenester, natur, kulturmiljøer, infrastruktur, bygninger, og andre elementer, der bruken av eller behovet for disse øker vesentlig med antall besøkende.

(3) Reiselivsrelaterte fellesgoder som kan finansieres av besøksbidrag for Longyearbyen, er offentlig infrastruktur og offentlige tjenester som er en forutsetning for reiselivsaktivitet i Longyearbyen, og andre tjenester for reiselivet.

Lov om besøksbidrag kapittel 1. Formål og virkeområde
Lovdata.no

Denne søknaden (inklusiv beskrivelse av reiselivsnæring og utfordringer knyttet til mange besøkende) dokumenterer at slitasje på infrastruktur og natur i Senja kommune har økt betydelig de seneste årene som følge av økende besøkstall.

Senja kommunes plan for bruk av inntekter fra besøksbidrag er delt mellom innvestering i tilrettelegging og infrastruktur og opprettelsen av en driftsenhet med fokus på tilrettelegging og naturgjenoppretning (Senja parkvesen).

Planene for Senja parkvesen er i tråd med formålet 1-1 idet de fokuserer på områder som er ekstra utsatt for forurensing og slitasje på grunn av besøkende. Behovet for et parkvesen er direkte forbundet med økende reiselivsnæring. Naturen i Senja er det største besøksmål for turister og Senja kommune har inntil nå ikke hatt midler til å vedlikeholde natur og utfartssteder tilsvarende utover finansiering over et hardt presset kommunebudsjett. Senja parkvesens oppgaver skal være fokuserte på populære destinasjoner for reiselivet, men er også til gavn for lokalbefolkningen.

Senja parkvesen gir Senja kommune mulighet for bedre å føre kommunens bærekraftige besøksforvaltning ut i livet og avbøte konsekvensene av masseturisme på både natur, kulturminner, infrastruktur og lokalbefolkning.

Fokus på naturgjenoppretning er også essensiell for Senja parkvesen. Arktisk natur er sårbar for menneskelig innblanding og tråkk og Senja kommune tar ansvar for å beskytte naturen best mulig. Vedlikehold og naturgjenoppretning ved populære

destinasjoner er til gavn for flora og fauna og har stor intrinsisk verdi. For mange lokale beboere er ren og velbevart natur også en av de viktigste fordeler ved å bo i Senja. Pleie av naturen er derfor direkte med til å opprettholde bolyst i kommunen.
Naturbevaring er også en innvestering i selve reiselivsnæringen. Vill natur er en av Senjas reiselivs største merkevare og hvis vi ikke beskytter disse verdier risikerer Senja på sikt å miste sin verdi som reisemål. Dette vil etterlate Senja med arrene fra en omfattende turismenæring, men uten økonomiske fordele for lokale bedrifter.

Det er tydelig at det er behov for en oppgradering av infrastruktur og tilrettelegging knyttet til reiselivet i Senja. Som beskrevet, er turisme i denne skala et nytt fenomen i Senja og infrastrukturen er ikke tilpasset antallet besøkende.
Senja kommune og regionale samarbeider i Midt-Troms (Nordavind utvikling 2019) har gjort et stort arbeide med å kartlegge områder, hvor bruken er økt vesentlig med antallet av besøkende. Især basis-fasiliteter på utfartssteder som toaletter, avfallshåndtering, informasjonstavler og merking av stier er sterkt underdimensjonert i forhold til dagens turisme - noe som resulterer i stor slitasje, forsøpling og frustrasjoner for lokalbefolkningen. Besøksbidrag gir Senja kommune en mulighet for å oppdatere infrastruktur slik at den lever opp til den regionale plan for toaletter, avfallshåndtering og annen tilrettelegging.
Investering i infrastruktur vil forbedre opplevelsen for besøkende og redusere de negative konsekvenser av økende turisme i fremtiden. Underkapasiteten på avfallshåndtering, toaletter og parkering skaper frustrasjoner for både besøkende og lokale og kan lede til konflikter og direkte konfrontasjoner mellom grunneiere og turister. På sikt påvirker effekterne av mangelfull infrastruktur bo- og blilysten for lokale beboere, især i små bygdesamfunn, hvor ustrukturert reiseliv oppleves som overveldende og invaderende. Oppgradering av skilting og tilrettelegging i turområder er essensiell for å kanalisere ferdselen og minske slitasje på naturen. Hvis dette ikke utføres, risikerer mange sårbare områder i Senja å bli utsatt for uopprettelig ødeleggelse. Som vist i beskrivelsen av reisemålet har stier på Senja (såsom Segla og Hesten) på bare ti år blitt så populære at slitasjen på naturen i dag ses tydelig på satellittfoto.

Senja kommune vurderer derfor at investeringer i tilrettelegging og veiledning av besøkende direkte påvirker natur og kulturmiljøer. Tilrettelegging, infrastruktur og skilting er et reiselivsrelatert fellesgode som Senja kommune vurderer i høy grad er i tråd med besøksbidragslovens §1-1 formål. Disse innvesteringer kommer alle brukere (både lokale og besøkende) av utfartsområder i Senja til gode, imens bruken og behovet øker vesentlig med antall besøkende.
Behovet for flere toalett- og avfallsløsninger, flere parkeringer og bedre skilting har

utelukkende oppstått på grunn av det økte antall besøkende.

Senja kommune ønsker ikke en markant øking i antallet av gjester i kommunen, selv om dette ville øke den potensielle inntekt fra besøksbidrag.
I stedet ønsker vi å øke den lokale verdiskaping gjennom målrettet markedsføring. Et hodemål i kommunens strategi er å spre gjestene til større dele av øya og forlenge deres opphold i Senja. Dette skal motvirke flaskehals-tendensene vi opplever i dag og bidra til større lokal verdiskaping per gjest fremfor større volum i gjester.

Forvaltningsmodell

Senja kommune vil innføre en helårlig overnattingsavgift. De seneste år har vintersesongen vokset såpass mye til at det ikke lengere er snakk om sommerturisme i Senja og det er derfor opplagt å innføre overnattingsavgift hele året. Dette vil sikre stabile og forutsigbare inntekter for kommunen og gjøre det enkelt for overnattingsvirksomheter å innkreve avgiften.

Inntekter fra overnattingsavgift skal settes på eget fond og utelukkende disponeres til prosjekter og drift som beskrevet i dette dokument og Senja kommunes overordnet besøksstrategi. Inntekter fra overnattingsavgiften som ikke er brukt ved årets utgang forblir på fondet og kan brukes til samme formål i det kommende år.
Forvaltning av fondet ivaretas av besøksforvaltningen i Senja kommune.
Reisemålsledelsen rådføres løpende i drift og utvikling i besøksforvaltningen.

Denne plan er en retningslinje for bruk av inntektene. Prioritering og fordeling av midler må revurderes årlig i forbindelse med kommunens budsjett.
Senja kommunes overordnet besøksstrategi er operasjonalisert gjennom en handlingsplan basert på grunnleggende prinsipper og strategiske grep beskrevet i besøksstrategien. Handlingsplanen er fireårig og følge kommunestyreperioden, men kan revideres årlig.
Handlingsplanen setter retningslinjen for prioritering av midler i besøksforvaltningen og dermed også inntektene fra overnattingsavgiften.

Involvering av berørt næringsliv

Innholdet av 'Plan for bruk av inntektene fra overnattingsavgift' er basert på Senja kommunes 'Overordnet besøksstrategi 2025-2035'.
Involvering av reiselivsnæringen er ivaretatt gjennom behandlingen av besøksstrategi i 2025 og videre fulgt opp i løpet av 2026 som følge av arbeidet med søknad om besøksbidrag og det generelle arbeid i Senja kommunes besøksforvaltning, næringsavdeling og reisemålsledelse.
Besøksstrategien lå ute på offentlig ettersyn i august 2025, hvor alle Visit-selskaper og næringsforeninger i regionen var invitert til å komme med innspill.
Det ble dessuten avholdt fire åpne høringsmøter, hvor alle interesserte, både privatpersoner og næringsaktører, hadde mulighet for å gi innspill på strategien.
Alle innspill fra både privatpersoner og næringsaktører er gjennomgått grundig og har vært med å forme innholdet i strategien.

Planen er dessuten forankret i 'Plan for friluftslivets ferdselsårer Senja kommune 2025-2035'. Plan for friluftslivets ferdselsårer var på offentlig ettersyn august 2025.
Dertil ble det avholdt to åpne høringsmøter. Berørte aktører som ønsket å gjennomgå eller kommentere på planen var dessuten invitert til individuelle møter.

Utarbeidelsen av denne plan er gjort i tett samarbeid med reisemålsledelsen i Senja kommune, hvor Visit Senja Region representerer reiselivsbedriftene i Midt-Troms.
Reisemålsledelsen har vært involvert i planlegging av søknad og prioritering av investeringsområder innenfor kommunens Overordnet besøksstrategi.
Reisemålsledelsen bidro til Senja kommunes svar på høring av forskrift om overnattingsavgift (Nærings- og fiskeridepartementet 07.04.2026)

Det er også gjennomført målrettet involvering av berørt næringsliv i forbindelse med søknad om besøksbidrag.
Senja kommune har flere ganger deltatt på medlemsmøter med informasjon og spørremulighet omkring innføringen av besøksbidrag.
Kommunen presenterte ‘plan for bruk av inntektene fra besøksbidrag’ og prosessen omkring innføring av besøksbidrag på møte avholdt av Visit Senja Region 30. September 2026. Størstedelen av kommunens reiselivsbedrifter var invitert i kraft av deres medlemskap av Visit Senja Region. Her hadde bedriftene mulighet for å gjennomgå kommunens plan for bruk av besøksbidrag på forhånd og komme med innspill og kommentarer til planen.

Bedriftenes innspill til planen er etterhånden behandlet i besøksforvaltningen og inlemmet i planen hvor dette var mulig.
Senja kommune noterte seg også at reiselivsbedriftene ser behovet for økt forvaltning og drift på kommunens populære besøksområder. Men bedriftene er sterkt bekymrede for innkreving og administrasjon forbunnet med overnattingsavgift. Dertil var det stor bekymring omkring overgangsperioden og hvordan allerede bestilte/betalte reiser håndteres.
Det er avtalt at kommunen løpende informerer reiselivsbedriftene om den videre prosess og etterhånden som det utarbeides systemer for innkreving av overnattingsavgiften.
Det er ønske fra både Senja kommune og reiselivsbedriftene om et tett samarbeide.

Prosessen med opprettelse av Senja parkvesen har vært et parallelt forløp med søknad om besøksbidrag. Prosjektet har vært underveis i kommunen lenge og ble formelt vedtatt som en satsning av Senja kommunestyre 14.12.2023.
Et bredere utvalg av næringslivet er representert i arbeidsgruppe for Senja parkvesen, gjennom Visit Senja Region og Næringsforeningen Finnsnes og Senja. Avsnittet om Senja parkvesen i denne søknad er basert på arbeidsgruppens anbefalinger.
Denne plan er et utkast til utformingen av Senja parkvesen. En faktisk opprettelse av et parkvesen krever et separat politisk vedtak av Senja kommunestyre. Saken forventes sluttbehandlet i løpet av 2027.

Det er varierende støtte til innføring av besøksbidrag blant reiselivsaktører i Senja. Felles for mange er frustrasjon over at bobiler og villcamping ikke er innbefattet av lovgivningen og bekymring for hvordan lokalbefolkningens frustrasjoner over bobiler, private bilturister og villcamping påvirker oppfattelsen av det organiserte reiselivet.

Vurdering av om kommunen kan samarbeide med andre kommuner

Senja kommune grenser opp til kommunene Sørreisa og Målselv kommune. Med ferge/hurtigbåt er det forbindelse til Tromsø kommune, Harstad kommune og Andøy kommune.

Senja kommune har hatt dialog med Dyrøy kommune, Sørreisa kommune, Målselv kommune, Bardu kommune, Lavangen kommune, Salangen kommune og Andøy kommune omkring søknadsprosessen for innføring av besøksbidrag og muligheten for å søke som samlet destinasjon. Dette har resultert i et bra samarbeid med blant andre Andøy kommune omkring besøksforvalting og reiselivsnæring generelt.
Samarbeidet forventes å fortsette etter søknadsprosessen, da vi har like utfordringer med turisme og kan lære mye fra hverandre. Vi forventer at enda flere turister vil reise mellom Senja og Andøya når den nye attraksjon 'The Whale' åpner i Andenes sommeren 2027.
Det er inntil videre vurdert at en felles innføring av besøksbidrag ikke er aktuelt, men at kommunene kan fortsette et tett samarbeide som sparringspartnere omkring søknad og senere innføring av besøksbidrag. Det er inngått intensjonsavtale om fremtidig samarbeid omkring turisme og besøksforvaltning mellom Senja kommune og Andøya kommune.
Senja kommune har også hatt kontakt med Tromsø kommune omkring besøksbidrag og det er intensjoner om å fortsette et faglig samrbeide omkring administrasjon og forvaltning av besøksbidraget.

Senja kommune har et nært samarbeide med nabokommunene i Midt-Troms. Reiselivet varierer betydelig blant kommunene i regionen og utfordringene oppleves som forskjellige, men det er en fortsatt dialog og samarbeid omkring emnet. Per sommeren 2026, har bare Senja kommune oppstartet prosess omkring innføring av besøksbidrag. De andre kommunene overveier fremdeles om og når de skal søke og det er derfor ikke grunnlag for en felles søknad om besøksbidrag i første omgang.
Besøksforvalter i Senja kommune presenterte 14. September 2026 kommunens arbeide med besøksforvaltning og besøksbidrag for medlemmene i Midt-Tromsrådet, herunder ordførere og varaordførere i Salangen, Lavangen, Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Bardu og Senja kommune. Presentasjonen innebar erfaringsdeling omkring søknadsprosessen og forslag til mulige emner, hvor kommunene i Midt-Troms kan styrke samarbeidet omkring håndtering av turisme.
Senja kommune stiller seg positiv til et nærmere samarbeide, hvis en eller flere av kommunene i Midt-Troms velger å søke om innføring av besøksbidrag.

Senja kommune vurderer ikke at innføring av overnattingsavgift i én av kommunene i Midt-Troms, og ikke i andre vil vri konkurrensen på hotellmarkedet i regionen. Dette skyldes at reiselivet er veldig ulikt i de forskjellige kommunene. De store turistdestinasjoner i Midt-Troms er, utover Senja, Målselv Fjellandsby i Målselv kommune og Polar Park i Bardu kommune (Visit Norway 2026). Fra Målselv til Senja yttersia (her målt til Skaland), hvor de fleste gjester overnatter, er det 107km. Fra Polar Park til Senja yttersia er det 153km. Dette indikerer at destinasjonene ikke er i direkte konkurranse om de samme overnattinger. Utover lange avstander tiltrekker destinasjonene også ganske forskjellige typer besøkende.

Det er en mulighet for at noen gjester vil velge at overnatte på et av overnattingsstedene i Dyrøy kommune eller Sørreisa kommune heller enn Senja, hvis disse kommuner velger ikke å innføre overnattingsavgift. Det forventes dog å gjelde veldig få overnattinger.

Per i dag vurderes det at Senja kommune kan fortsette et tett samarbeide med nabokommunene omkring besøksforvaltning og håndtering av turisme, men ikke omkring å benytte inntektene fra avgiften til en felles utvikling av reisemålet. Dette skyldes at flere av nabokommunene ikke søker besøksbidrag. De kommune som søker besøksbidrag er geografisk og administrativt plassert lang ifra Senja og en innføring av felles oppkreving og fordeling av inntekter krever derfor et større organiseringsarbeid. Senja er åpen for at dette kan bli en mulighet i fremtiden. Kommunen opprettholder dialogen med relevante kommuner og vil løpende vurdere om det gir mening med et tettere samarbeid omkring besøksbidrag.